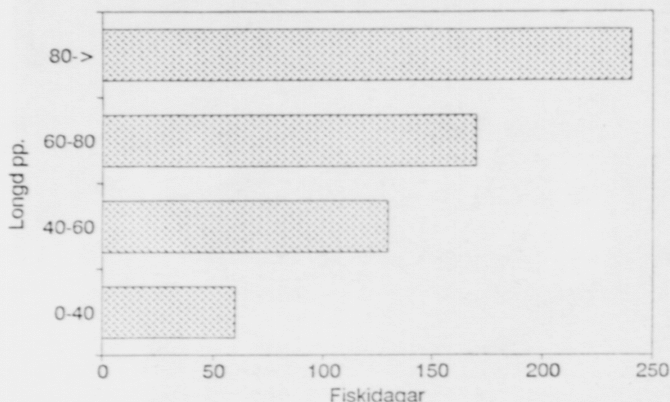

Fiskidagar (uml.) í mun til stöðð Snellubátar undir Føroyum

Fiskidagar í mun til stöðð á bátum. Føroyski snelluflotin. Tað sæst, at bátar upp til 40 fót hava uml. 60 dagar í sjónum um árið t.v.s. at teir gera nyttu úr 16% av ársins møguleikum. Bátar millum 40 og 60 fót hava um 135 dagar í sjónum og brúka sostatt 36% av ársins møguleikum. 60 til 80 fót hava 170 dagar í sjónum og brúka sostatt 46% ella knappa helvt av teimum møguleikum, ið eru í einum ári.

monnum, ið sita og stara inn í skermarnar, tá interstellarraketir verða sendar út í rúmdina, men neyvan hevði tað loyst trupulleikan við at fáa lønsemi í fiskivinnuna? Svarið er uttan iva ongan-tíð. Einvörð væleydnað jorðisk konstruktión er bert væleydnað, um hon er eitt fornuftsbrætt avvegað úrslit, sum - hvat fløgum viðvíkur - ikki er farin útum mark á einum ella fleiri av teim samansettum økjum konstruktiónin sum heild er sett saman av. (Tað tænar ongum endamáli at seta fleiri hundrad hesta motor í eitt 5 mannfara, ella at seta snellur umborð á Queen Mary) Tað tænar heldur ongum endamáli at byggja seks partogargar til at fiska 6 000 tons av upsa, tá hetta kann gerast nógv biligari og betri við seks snelluskípum á stöð við "Hoyvíking", sum hvørt fiska 1 000 tons, við einari oljunýtslu pr. kg. fisk uppá 34 oyru, heldur enn alt oljuoytslið við par-troling. Fyri ikki at tala um tey nógv fleiri arbeidspás-sini og tann nógv stórri valutatíttøkan, ið veksur, tí at rávörugrundarlagið hjá teimum, ið virka fiskin, verður so nógv betri. Umframt tað, at sosiala útreiðslurnar minka orsaka av at fleiri koma í lønandi vinnu, fígga av m. ø. spardu milliónunum vit nú brúka ov nógv til olju.

FYRI HVØNN DAG

Tað kann sigast soleiðis at fyri hvønn dag vit halda fram at trola, fara vit meira og meira fallit. Fyri hvønn dag vit halda fram gerast liviumstøðurnar hjá gýtingarstovnum verri og verri. (Tað líknar í óhugnaligan mun til, ið hendur, tá folk seta út

avgerðina um at halda uppát at roykja) á ein ella annan hátt eydnast at forteingja veruleikan, og onkur viðfødd óbendug (deyðs)tráðan fær ein at útseta avgerðina, ið kann bjarga einum sjálvum.

SKULU VIT BJARGAST MEGU VIT GEVAST

Tað er ikki ráðiligt eina løtu afturat at gera seg inn á organiska lívið úti til havs. Henda hótanin kann og má stöðgast. Um sett verða inn 6 onnur skip, (á stöð við "Hoyvíking") tá fáa vit eisini 6 000 tons uppá land, nógv biligari og við fleiri monnum í lønandi arbeiði. Og siga vit tortrúgvín, at hetta eisini fer at geva hall, tá kann við vissu sigast, at tað verður eitt nógv minni hall - tað minsta! - og tað er eisini tjentur peningur! Tær fyrstu gott 100 milliónirnar spara vit í olju: Sum áður sagt: Tað kostar einans 34 oyru fyri hvørt kilo at fiska við snellu afturímóti at fiska við trolu. Oljunýtslan undir trolfiskiskapi er fleiri ferðir so dýr. Aðrir fyrimunir eru eisini nevndir áður, so sum at valutatíttøkan, og tað at Snelluspá gevur eitt so nógv betri grundarlag at virka burtur úr, soleiðis at útletningurin fer langt upp um tað virdi, ið fæst fyri íla kroysta blóðupsan frá togarunum. Trýstið á ALS verður væl minni, tí so nógv fleiri koma í vinnu umborð á einum snellu/linuflota, heldur enn einum togarafloata

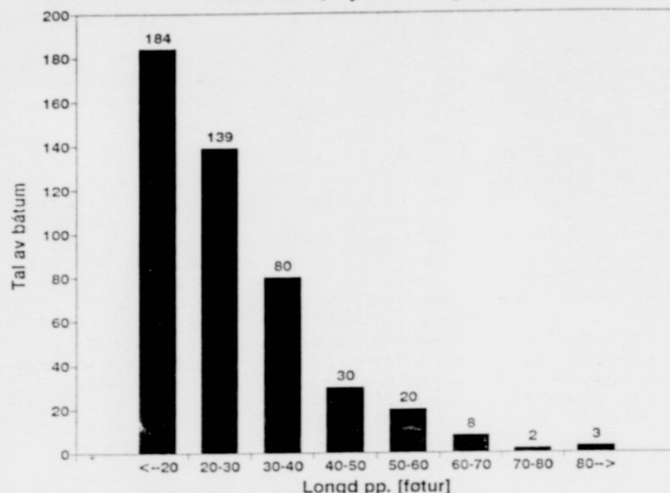
TEIR SIGA

Tað ljóðar, at tað ýður av fiski, men hvussu ber tað til, at hesin fiskur ikki fær landingartölina upp? Er tað

tí hann skal økja um gýtingarstovnin, ella hvat er tað man vil við hesi øsing og rópum um nógvan fisk? Alt árið 93 avreiðdu allir føroyskir bátar, 70 royndu við gornum, um 1000 tons, allur snelluflotin um 6000 tons og allur linuflotin eini 9000 tons. Í 94 vóru tölur hesi: 5000 tons, gorn, 7000 tons, snella, 14000 tons, lína, (tá eru teir uml. 20 stórri linu-bátarnir við og teir mugu eiga broðurpartin av linuveiðda fiskinum) Niðurstøðan av hesum kann ikki vera nøkur onnur enn, at tað, sum var og átti at verið grundarlagið og álitið undir okkara fiskivinnu og búskapi: útróðurin, telur als ikki við meira. Vit hava hjálptir, hálfvanoynt, av útlandskum blokkmenta-liteti, uttan at varnast nakað um negativa áriníð, hvørki uppá stutt ella langt sikt, latu fremmandu síð-venju, sum vit hava barst móti alla okkara dagar, vinna og taka yvir alt, ið var okkara av vinnuligari sunnari fornuft.

Vit liggja, sum vit hava reitt, við reyvuini hægst! "Hug en hæl, klip en tå" er tað príncipp okkara poli-tisk/biologisku verndar-títtøk virka sambart: "Stongja her og opna der", er æviga togaríð millum interessubólkarnar, ið ikki siggja skriftina á vegg-i um í berari frelsu og samføring um: "Verið vilji tín". Vit, nei vit hava onga ábyrgd! Eg trúgvi so ikki hesum, eg trúgvi, at hava vit fingið ein vilja, so var tað tí, at vit skuldu brúka henda viljan til undir ábyrgd at fremja nakað

Snelluflotin, býttur í longd pp.

Snelluflotin býttur upp eftir longd millum perpedikulerar - lpp. Tað eru 466 bátar og skip iðalt. Av hesum eru tað 184 bátar niðan fyrri 20 fót. Tað eru 139 bátar millum 20 og 30 fót, 80 millum 30 og 40 fót, meðan tað finnst 30 fót í stöðdini millum 40 og 50 fótur og bert 20 millum 50 og 60 fót. Skip er tað ikki talan um soleiðis sæð. Tað eru einans 8 bátar millum 60 og 70 fót, 2 millum 70 og 80 fót og einans 3 fót omanfyri 80 fót.

skilagott! Sum til dømis at kenna ábyrgd av skapanarverkinum!

OG VEDRID ER VERNAD

Meðan hvørt einstakt farið er vorið minni og minni til stöddar og dagatal í sjónum er minkað, er vedrid versnað. Eg vil í hesum sambandi vísa til tíðarskeiðið fyrst í januar 1990 til fyrst í mei sama árið, tá eg gjørdi meginpartin av teim upp-tøkunum, sum verða brúktar í hesum fyrra filmin-um. Minnst meg reitt, so vóru tað tveir dagar, har tað var gjørligt at fara upp á yvirdekkiið at taka nakrar myndir, ið skuldu lýsa, at tað kom fyrri, at tað eisini vóru vakrir dagar suðuri á Munkagrýnnuni. Annars var vedrid so vánaligt, at eg minnst bert ein dag, har smærri bátar-nir sluppu út fyri vestan. Teir settu og byrjaðu fiskiskap, men hann øtlaði so skjótt aftur, at nógvir teirra mistu fitt av reið-skapi og máttu sleppa sær til húsar aftur, meðan væl var.

1000 TONS UM ÁRIÐ - AV UPSA ONGIN TRUPULLEIKI

Skipararnir á teim frægastu snelluskípunum, uml. 80 fót og eitt sindur omanfyri tað, duga ikki at siggja, at nakað skal verða til hindurs fyri at fiska 1000 tons av upsa um árið, um skipið annars er í lagi. Eg veit ikki, um tað er møgult at chokera nakran, men tað eg havi sagt og fari at siga átti at havi chokerað einhvønn føroying.

"Í orðsins rætta týðningi so hava vit ongan snelluflota. Sum tit siggja á hesum yvirletinum, so eru til 3 - skrivur trý - snelluskíp, ið eru so fræg, at tað um tey kann sigast, at tey rokka einum fiskidagatali nóg stórt til tess at fáa lønsaman rakstur. Hesi skip eru: "Hoyvíkingur" 99 fótari av Sandi, fyrrv. línuskíp bygt í Brattvág í 1960. t.v.s. fyri 35 árum síðani. Um "Hoyvíking" kann róliga sigast, at hann er flaggskipið í føroyska snelluflotanum. Annað skipið er "Miðvingur" 109 fótari av Miðvági, fyrrv. línuskíp, kraftblokkaskip, togari, partogari, og so nú snelluskíp, bygt í Dieppe í 1961, fyri 34 árum síðani. Miðvingur er seinasta tilgongdin til snelluflotan og hevur havt onkrar inn-koyringarttrupulleikar, mest kanska orsaka av, at skipið frammanundan hevur verið fyrri so nógv-um umbyggingum. Triðja skipið er "Morning Star" 81 fótari av Strönd-um, fyrrv. línuskíp, smiðjað í Nordveitgrend í 1940, úr furu. "Morning Star" er sum vera man 55 ára gomul.

Meðalaldurin á okkara til veidu mest gevandi snelluskípum er sostatt, 41,3 ár.

Spurningurin er so, um hetta skal tulkast tann vegin, at tey fiska væl, tí tey eru gomul, og um snelluskíp ikki uppføra seg sum onnur skip, ið sum nýggj yvirhøvur fiska væl. Væl - skilt á tann hátt at tey samanlagt, eitt longri tíðarskeið, rokka góðum veidungdum, tí at tey ikki

missa burtur dagar ímillum, ein stöða, ið stendur óbroytt við, til tey smáu brekini samanlögð gerast stór í tíðarmissi, og tað tekur at mást burtur av fiskidaga-talinum. Teir, ið fella fyri freistingunum og fáa sær gomul skip ella sum ikki høgga upp í góðari tíð, ren-na seg í somu trupulleikar sum teir, ið ikki skifta bilin út. Á veg norður eftir oyggj er kolarin tædur á hol, so er tann túrurin brotin av, næstu ferð er tað koblingin o.s.fr., men tey halda sum so, at einaferð hevur ein fingið rættað øll brekini við teknikkunum, so tá verður friður. Men hetta er bara ikki so, tað kann gerast, men helst fer tá allur vin-ningurin til bilhaandlaran ella Tórshavnar Skipa-smiðju, ið neyvan fer at ráa manni at skifta skipið út! - nú tekniska stöðið á flotanum gerst alt verri og verri!

Teir, ið satsa í gamalt, megu so læra tað hin dýrara vegin, tí við øllum teknikki er tað sama søgan, brekini veksa í tali og í vavi við aldrinum. Tá tú einaferð er komin í mál og hevur skift alt út, so má halast fram at skifta tað útskifta út aftur. Kanska er eisini okkurt nýtt sum er komið á marknaðin, sum verður kravt umborð o.s.v. Gamal teknikkur er dýrur teknikkur, hann er dýrast.

FERD EFTIR FERD

Tá vit nú ferð eftir ferð hava rent pannuna ímóti og mist alt vit eiga, orsaka av at halda uppá hin skeiva hestin, hvat er tað tá fyri kreftir, ið fær okkum til at endur taka hetta sum ikki ber til?

Eitt er vist, og tað er, at høvdu vit havt 40 skip sum